

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 144g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal
(șantajul soldat cu dobândirea unor bunuri)

CHIȘINĂU

12 septembrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă și
înregistrată pe 31 iulie 2019,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal, ridicată de dl Andrei Pritulenco, parte în dosarul nr. 1-24/2016, pendinte la Judecătoria Anenii Noi.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 26 iunie 2019, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Anenii Noi se află cauza penală de învinuire a dlui Andrei Pritulenco de comiterea, între altele, a infracțiunii prevăzute de articolul 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal [*șantajul urmat de dobândirea bunurilor cerute*].

4. Pe 13 aprilie 2019, în cadrul ședinței de judecată, dl Andrei Pritulenco a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal.

5. Printr-o încheiere din aceeași dată, Judecătoria Anenii Noi a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal sunt următoarele:

Articolul 7 Principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale

„(1) La aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

[...]”

Articolul 189 Șantajul

„(1) Șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu violență persoana, rudele sau apropiații acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre ele, cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului ori cu răpirea proprietarului, posesorului, deținătorului, a rudelor sau a apropiaților acestora,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani.

(2) Șantajul săvârșit:

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate;

d) prin amenințare cu moartea;

e) cu deteriorarea ori distrugerea bunurilor;

f) împotriva donatorilor partidelor politice sau ai concurenților electorali

se pedepsește cu închisoare de la 5 la 7 ani cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2):

a) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) săvârșite cu aplicarea armei sau a altor obiecte folosite în calitate de armă;

c) însoțite de violență periculoasă pentru viață sau sănătate;

d) săvârșite cu deosebită cruzime;

e) urmate de dobândirea bunurilor cerute;

f) soldate cu alte urmări grave,

se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 10 ani cu amendă în mărime de la 1850 la 2350 unități convenționale.

(4) Acțiunile prevăzute la alin. (1), (2) sau (3), însoțite de răpirea proprietarului, posesorului sau deținătorului, a rudelor sau a apropiaților acestora,

se pedepsește cu închisoare de la 10 la 13 ani.

(5) Acțiunile prevăzute la alin. (1), (2), (3) sau (4) săvârșite în proporții mari

se pedepsesc cu închisoare de la 11 la 13 ani.

(6) Acțiunile prevăzute la alin. (1), (2), (3) sau (4) săvârșite în proporții deosebit de mari

se pedepsesc cu închisoare de la 13 la 15 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că textul articolului 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal – „urmate de dobândirea bunurilor cerute” – contravine naturii juridice a infracțiunii de șantaj, pentru că în contextul infracțiunii de șantaj nu contează valoarea bunurilor dobândite de către făptuitor, ca urmare a comiterii infracțiunii în discuție.

9. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate susține că pedeapsa penală pentru șantaj nu ar trebui să fie mai aspră în cazul în care făptuitorul a dobândit anumite bunuri prin comiterea infracțiunii în discuție. În caz contrar, se încalcă principiul individualizării răspunderii penale și principiul echității.

10. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1, 4, 20 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl Andrei Pritulenco, parte în dosarul nr. 1-24/2016, pendinte la Judecătoria Anenii Noi. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 189 [*șantajul*] alin. (3) lit. e) din Codul penal.

15. Potrivit articolului 189 alin. (1) din Codul penal, cererea făptuitorului de a i se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a comite alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu violență persoana, rudele sau apropiații acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre ele, cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului ori cu răpirea proprietarului, posesorului, deținătorului, a rudelor sau a apropiaților acestora se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 950 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani.

16. Răspunderea penală este agravată, conform articolului 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal, dacă aceleași acțiuni sunt soldate cu dobândirea bunurilor cerute, *i.e.* se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 10 ani și cu amendă în mărime de la 1850 la 2350 de unități convenționale.

17. Curtea observă că, deși autorul excepției de neconstituționalitate a pretins că prevederile contestate ar încălca articolele 1 (care stabilește că Republica Moldova este un stat de drept), 4 (care instituie obligativitatea respectării tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte), 20 (care garantează accesul liber la justiție) și 54 (care stabilește cazurile în care pot fi restrânse anumite drepturi sau libertăți și că restrângerile

trebuie să fie proporționale) din Constituție, în esență, acesta își exprimă dezacordul cu opțiunea legislatorului de a stabili o pedeapsă penală mai aspră pentru șantajul soldat cu dobândirea unor bunuri. În opinia sa, legislatorul ar fi trebuit să stabilească aceeași pedeapsă pentru infracțiunea de șantaj, indiferent dacă făptuitorul a dobândit sau nu bunuri prin comiterea infracțiunii în discuție.

18. Sub acest aspect, Curtea notează că, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legislatorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă, sub rezerva justificării alegerilor sale din punct de vedere constituțional.

19. Așadar, incriminarea faptelor și stabilirea pedepsei pentru acestea țin de competența Parlamentului și se bazează pe rațiuni de politică penală. Parlamentul posedă, în acest sens, o marjă discreționară, în măsura în care nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanei (DCC nr. 49 din 31 mai 2018, § 29).

20. Raportând cele menționate *supra* la pretinsa problemă de neconstituționalitate cu care a fost sesizată, Curtea constată că fapta incriminată de articolul 189 alin. (1) din Codul penal și, respectiv, circumstanța agravantă prevăzută la alineatul (3) lit. e) a aceluiași articol diferă atât din perspectiva materialității lor, cât și din perspectiva gradului de prejudiciabilitate. Dobândirea unor bunuri ca urmare a comiterii infracțiunii de șantaj constituie o situație care îi conferă infracțiunii în discuție un grad de prejudiciabilitate mai proeminent. Din acest motiv, este firesc ca șantajul soldat cu dobândirea unor bunuri să fie pedepsit mai dur decât șantajul care nu a implicat producerea unor asemenea consecințe.

21. În cele din urmă, instanțelor de judecată le revine sarcina de a individualiza în fiecare caz particular pedeapsa care trebuie aplicată unei persoane, luându-se în considerare toate circumstanțele relevante.

22. Având în vedere cele menționate *supra*, Curtea conchide că excepția de neconstituționalitate este vădit nefondată și, prin urmare, trebuie respinsă ca inadmisibilă.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 189 alin. (3) lit. e) din Codul penal, ridicată de dl Andrei Pritulenco, parte în dosarul nr. 1-24/2016, pendinte la Judecătoria Anenii Noi, sediul Bender.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

*Chișinău, 12 septembrie 2019
DCC nr. 88
Dosarul nr. 144g/2019*